

Svenska
Läkaresällskapet

Fakta om medicinsk och hälsovetenskaplig forskning —*en statistiksammanställning*

EN RAPPORT FRAMTAGEN AV KÅRE JANSSON
PÅ UPPDRAG AV SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPET 2024

Innehåll

Inledning – kommentarer till statistiken		sid 4
Diagram		
1. Off. sektorns forskningsutgifter för medicin och hälsovetenskap	2005–2021	sid 6
2. ALF-anslag räknat per disputerad läkare	2005–2021	sid 6
3. Offentliga sektorns totala FoU-utgifter per disputerad läkare	2005–2021	sid 7
4. Hälso- och sjukvårdens andel av BNP	2007–2022	sid 7
5. Offentliga utgifter för medicinsk forskning som andel av BNP	2005–2021	sid 8
6. Antal disputerade läkare 40–69 år uppdelat på kön	2005–2023	sid 8
7. Andel disputerade av samtliga läkare 40–69 år	2005–2021	sid 9
8. Antal disputerade bland sysselsatta läkare 40–69 år	2005–2021	sid 9
9. Antal disputerade bland sysselsatta kvinnliga läkare 40–69 år	2005–2021	sid 10
10. Andel kvinnor bland disputerade läkare	2005–2023	sid 10
11. Läkares ålder vid disputation	2005–2017	sid 11
12. Tillgång på forskningshandledare 30–70 år	2005–2023	sid 11
13. Tillgång på forskningshandledare 30–70 år uppdelat på kön	2005–2021	sid 12
14. Tillgång på adjungerade professorer 30–70 år	2009–2023	sid 12
15. Tillgång på yngre docentkomp. forskningshandledare 45–54 år	2005–2023	sid 13
16. Antal disputerade per forskningshandledare	2005–2023	sid 13
17. Antal disputerade per yngre handledare	2005–2023	sid 14
Bilaga 1		
Läkarstatistik (sysselsatta, disputerade och docentkompetenta)	2005–2023	sid 15
Bilaga 2		
Offentligt finansierade forskningsmedel	2005–2021	sid 15
Bilaga 3		
Källor och metoder		sid 16

Inledning

Medicinsk forskning, forskarutbildning och kontinuerlig fortbildning är viktiga komponenter för snabb medicinsk utveckling och kunskapsspridning inom svensk hälso- och sjukvård.

Sedan början på 1990-talet har flera utredningar uppmärksammat olika problem rörande den medicinska forskningen i Sverige. Bland annat har det rapporterats om en sjunkande andel forskande och forskarutbildade läkare. För Svenska Läkaresällskapet är det en självklar uppgift att fortlöpande bevaka denna utveckling.

En fullgod bevakning kräver tillgång till forskningsdata som uppdateras löpande. Hittills har de uppgifter som cirkulerar varit av ad hoc-karaktär kopplade till något tillfälligt utredningsarbete. Den statistik som tagits fram har ofta varit svår att bygga vidare på och uppdatera med nya årsdata.

En statistikdatabas som beskriver den medicin- och hälsovetenskapliga forskningen utifrån läkarprofessionens perspektiv kan göras på många olika sätt. Viss statistik är relativt enkel att hämta från officiella källor medan andra kräver mer komplicerade samkörningar mellan olika register. Uppgifter över den offentliga sektorns forskningsutgifter för medicin- och hälsovetenskap hör till de enklare. Betydligt svårare är att sammanställa den privata sektorns forskningssatsningar. I den ekonomiska redovisningen är ofta gränsdragningen mellan forskning och produktveckling svår. I denna databas har vi valt att endast följa den offentliga sektorns utgifter. Utgifterna är angivna i 2022 års penningvärde.

Forskarutbildade

Det är av stort intresse att följa hur många läkare i Sverige som är disputerade, d.v.s. har forskarutbildning. Det finns statistik om detta i SCB:s Universitets- och högskoleregister. Från detta register kan vi exempelvis utläsa hur många av de som avlagt läkarexamen som också har disputerat. Eftersom en stor andel av de med läkarexamen är pensionerade säger dock denna statistik inte så mycket om läget bland de som yrkesarbetar. Vidare blir statistiken lätt missvisande under en period då vi har ett kraftigt ökat intag till läkarutbildningen. Den stora puckeln av yngre nyexaminerade är ännu långt ifrån disputation. Genomsnittsåldern för läkares disputation ligger stabilt på ca 41 år.

Statistiken över andelen forskarutbildade läkare läggs här upp som tre olika tidsserier med start år 2005.

Forskningshandledare

Även årsdata över antalet läkare med *docentkompetens* ingår i denna databas. Tidsserien syftar till att beskriva hur tillgången på erfarna forskningshandledare inom medicin utvecklas. Det sägs ofta att alltför få disputerade läkare fortsätter med forskning efter disputation. Därmed riskeras brist på erfarna forskningshandledare till kommande år eller att det blir för många doktorander och post-doc per handledare.

För att få en indikation på hur tillgången på forskningshandledare kommer utvecklas under de närmaste åren följer vi även utvecklingen av docenter inom åldersgruppen 45–54 år. En ogynnsam utveckling i denna yngre grupp talar för färre handledningstimmar/doktorand under kommande år. Särskilt gäller detta om antalet doktorander fortsätter att öka. Omvänt skulle en gynnsam utveckling av antalet forskningshandledare 45–54 år tala för att framtida doktorander kan se fram mot ökade handledningsresurser.

Yrkesverksamma läkare

För att få en bild av *andelen* forskningskompetenta läkare behövs även statistik över antalet läkare. Här föreslås att vi bara tar med läkare som är yrkesverksamma. Statistik över yrkesverksamma finns i Socialstyrelsens och SCB:s databaser. Genom val av åldersgrupp kan vi spegla andelen forskarutbildade från lite olika perspektiv. En intressant bild får vi om vi jämför antalet disputerade med gruppen sysselsatta i åldern 40–69 år. Då kommer vi undan en del av de skevheter som uppstår i en tid då intaget till läkarutbildningen flerdubblats. Den nya stora gruppen av yngre läkare är ännu långt ifrån eventuell doktorsexamen och andelen räknat per alla läkare kommer därför att sjunka under en period framöver. Statistiken över de sysselsatta läkarna bör också delas upp på kön vilket möjliggör intressanta jämförelser över tid.

Övriga kommentarer till statistiken

Den huvudsakliga källan till tabellerna över regionernas och högskolornas forskningsutgifter är SCB:s statistikdatabas.

Antal sysselsatta och disputerade läkare 2005–2021

Socialstyrelsens statistikdatabas för hälso- och sjukvårdspersonal innehåller årsstatistik över legitimerade läkare som (under november) varit anställda i Sverige. Över 90 procent av dessa arbetar inom hälso- och sjukvården. Uppgifterna kommer från SCB:s yrkesregister.

Det exakta urvalet från Socialstyrelsens sysselsättningsstatistik, avseende ålder och yrkes- och könsuppdelning med mera, är dokumenterat i Bilaga 1.

Från Universitets- och högskoleregistret (UREG) har vi hämtat tre årsserier från 2005. Det handlar om serier över antalet läkare som är disputerade i tre olika ålderskategorier samt även uppdelat på kön. Två av dessa serier har sedan ställts mot motsvarande serier från sysselsättningsstatistiken från Socialstyrelsen.

I de tre statistikserier som hämtas från Socialstyrelsens statistikdatabas ingår en tidsserie för åldersgruppen 40–69 år. Denna serie är intressant för att bedöma *utvecklingen* av andelen forskarutbildade bland yrkesverksamma läkare. Skulle vi ta med yngre åldersgrupper erhålls en skev bild eftersom intaget till läkarutbildningen har tredubblats under de senaste 20 åren och de unga ännu är långt ifrån färdiga med sina doktorandstudier. Medelåldern bland nydisputerade ligger stadigt runt 41 år.

En tredje tidsserie i denna databas beskriver andelen sysselsatta kvinnliga läkare 40–69 år som är forskarutbildade. Utvecklingen av forskarutbildade uppdelat på kön är intressant eftersom det sedan från sent 1990-tal skett en rejäl omsvängning mot allt fler kvinnliga läkare i Sverige.

Diagram

För att underlätta tolkningen av statistiken redovisas nedan en presentation i form av diagram.

Diagram 1

Regionernas och högskolornas utgifter för medicinsk och hälsovetenskaplig forskning (2022 års priser)

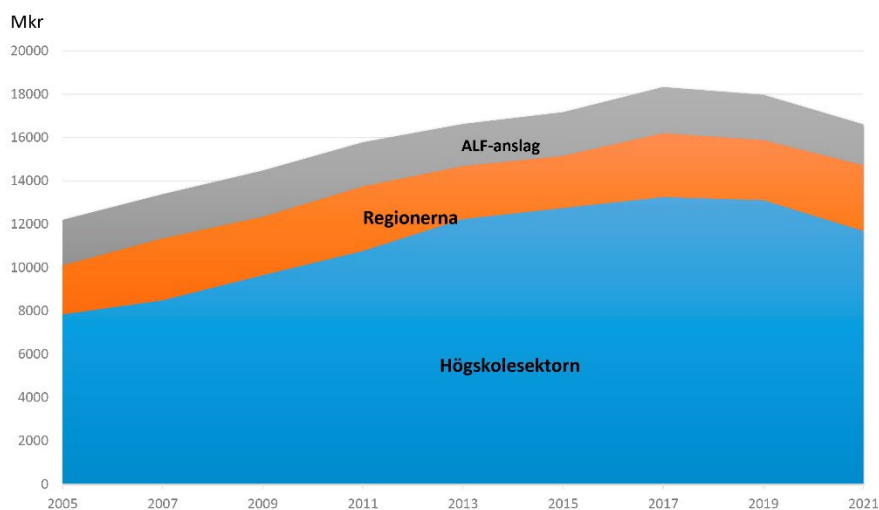

Diagram 2

ALF-anslag räknat per disputerad läkare (2022 års priser)

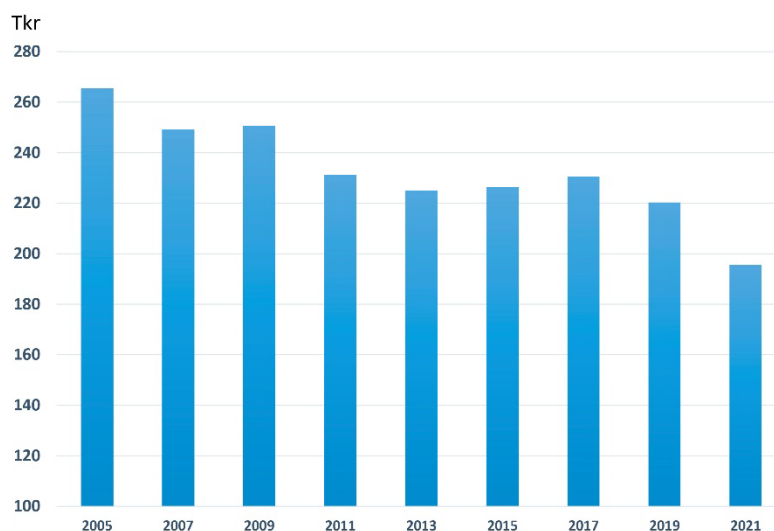
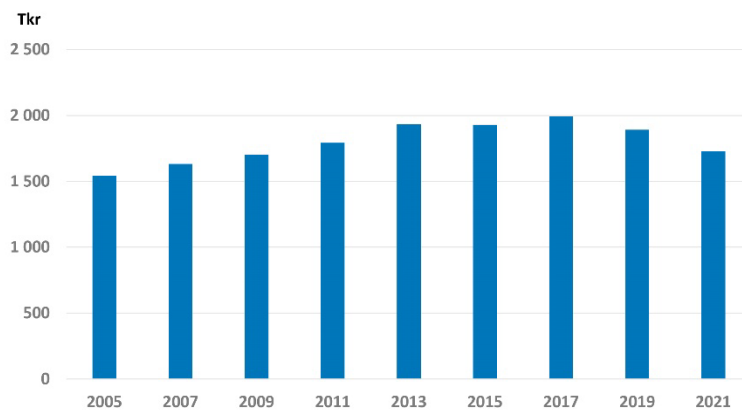

Diagram 3

Offentliga sektorns totala FoU-utgifter per disputerad läkare (2022 års priser)

Diagram 4

Hälsö- och sjukvårdens andel av BNP 2007-2022

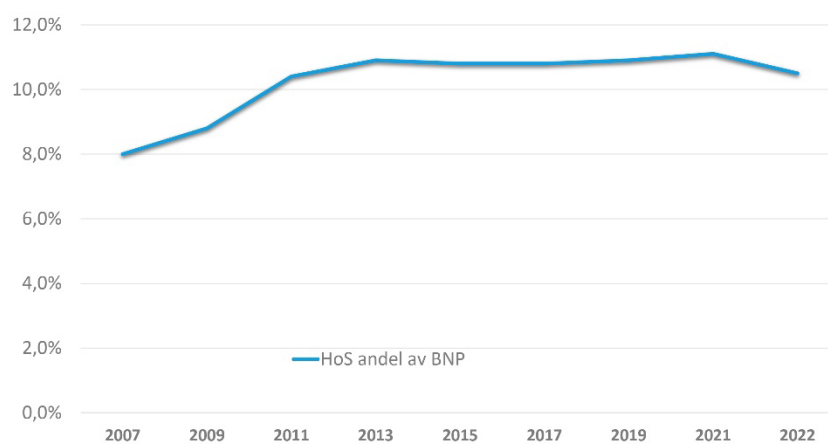
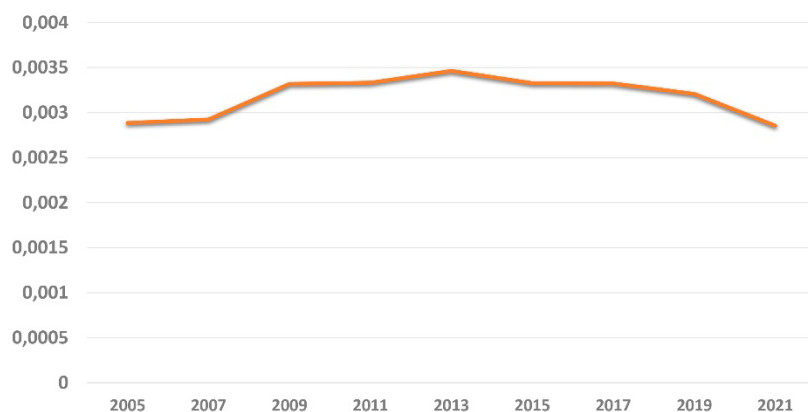

Diagram 5

Offentliga utgifter för medicinsk forskning som andel av BNP

Diagram 6

Antal disputerade läkare (40-69 år) uppdelat på kön

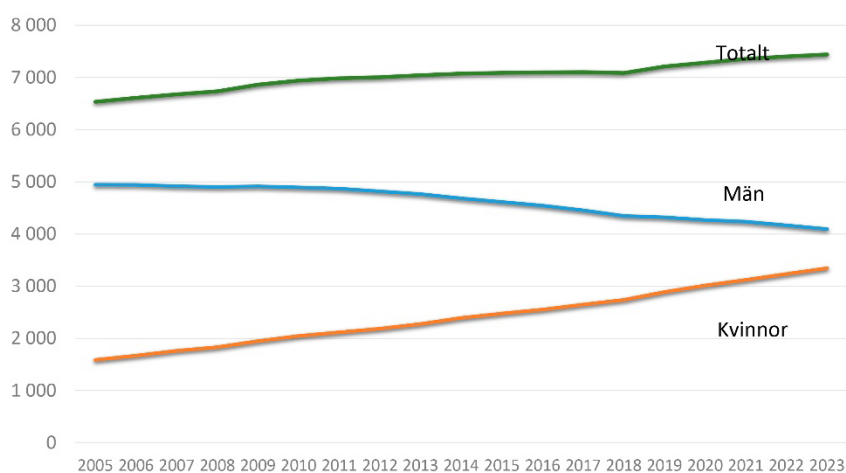
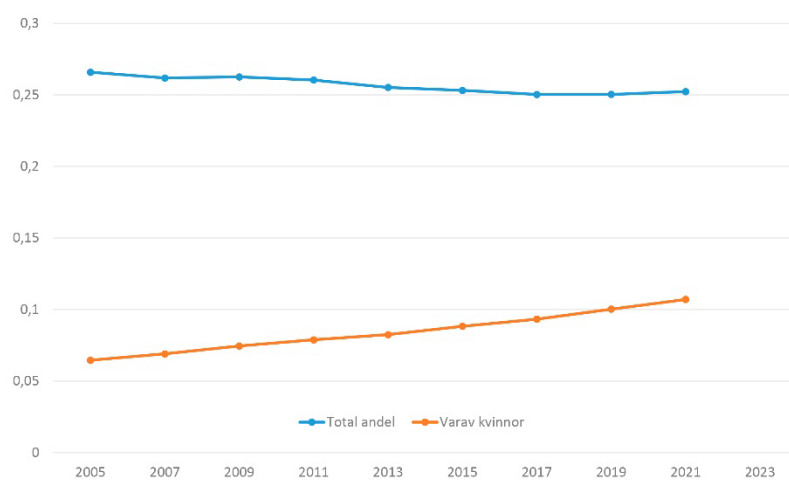

Diagram 7

Andel disputerade av samtliga läkare (40-69 år)

Diagram 8

Sysselsatta läkare (40-69 år)

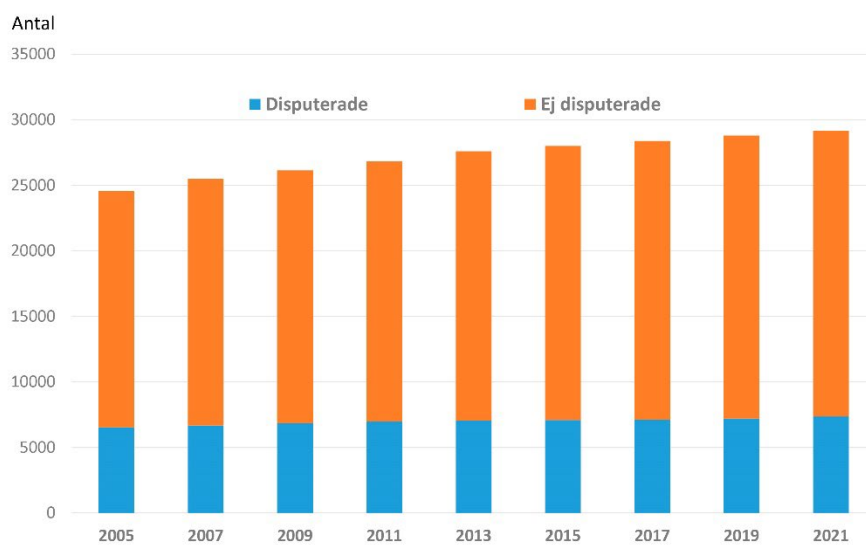
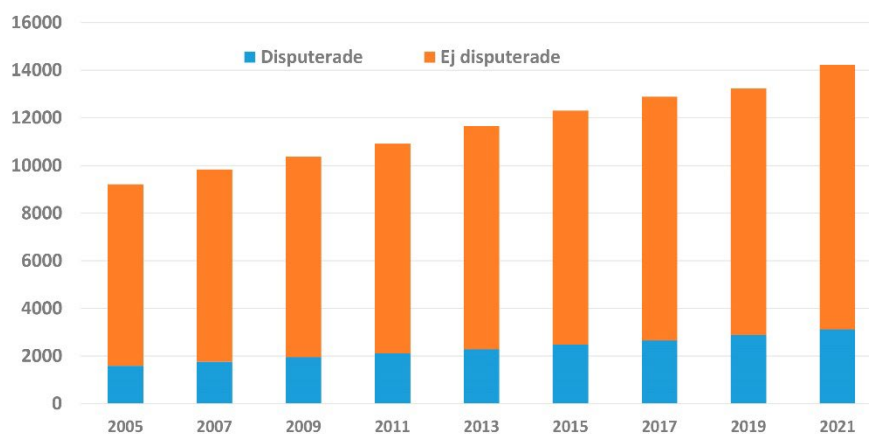

Diagram 9

Sysselsatta kvinnliga läkare (40-69 år)

Diagram 10

Andel kvinnor bland disputerade läkare (40-69 år)

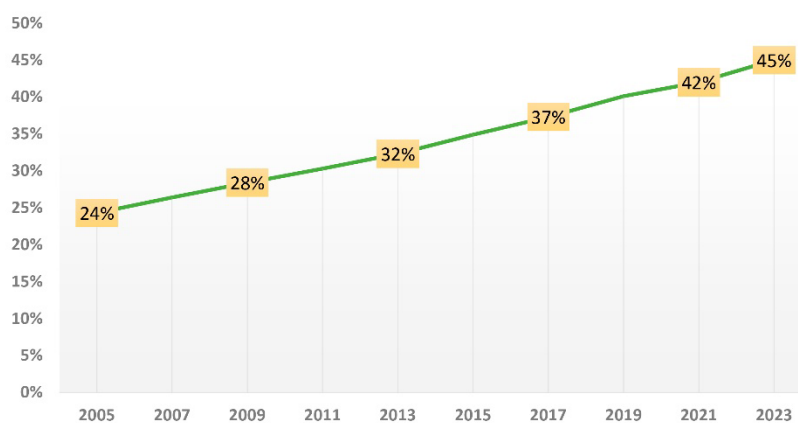

Diagram 11

Läkares ålder vid disputation

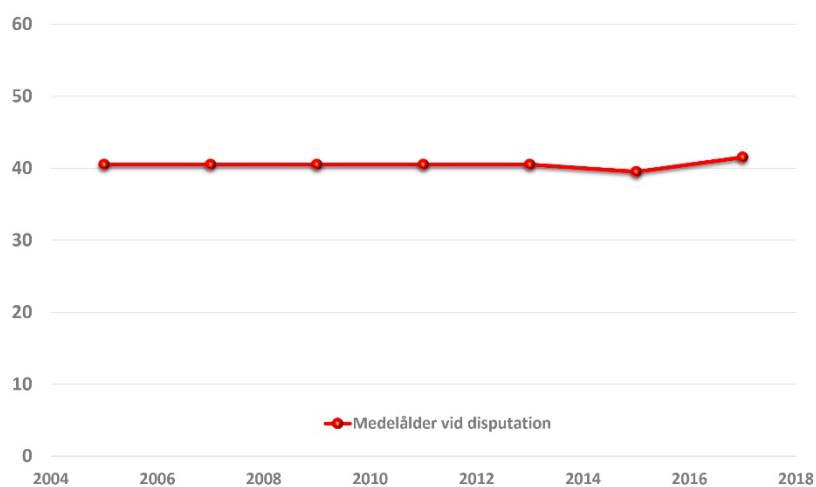

Diagram 12

Tillgång på forskningshandledare (30-70 år)

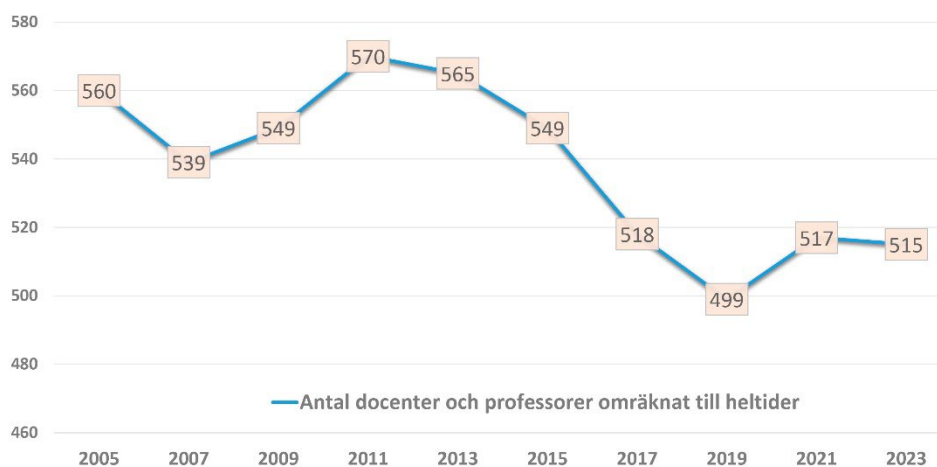

Diagram 13

Tillgång på forskningshandledare (30-70 år)
Docenter och professorer omräknat till heltider

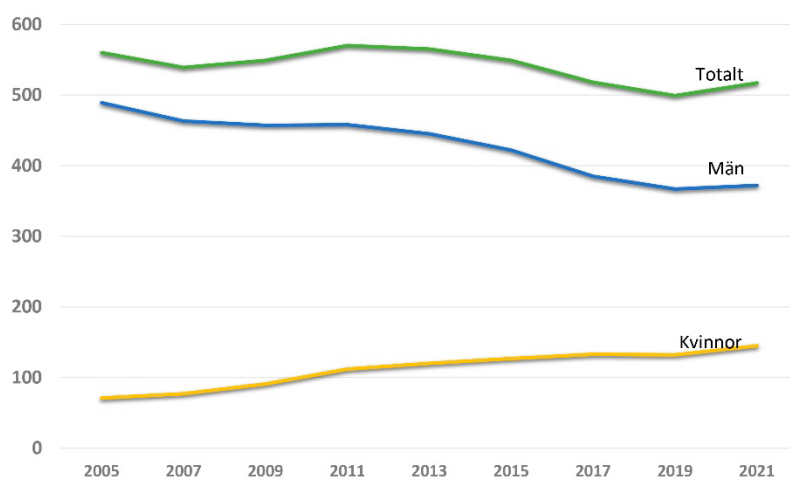

Diagram 14

Tillgång på adjungerade professorer (30-70 år)

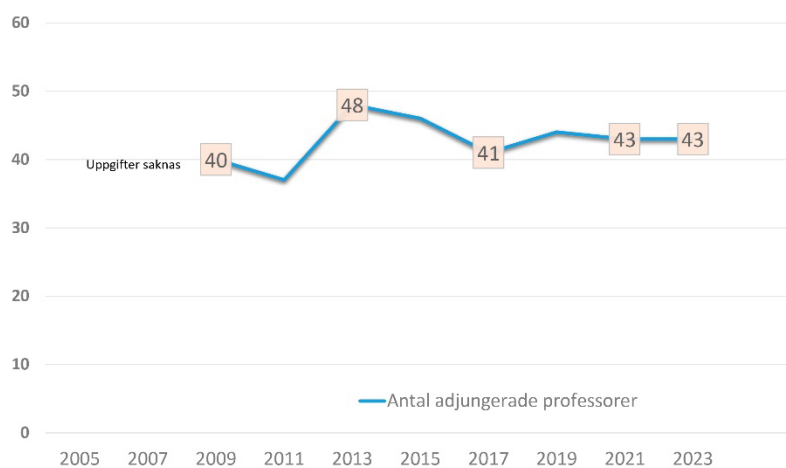

Diagram 15

Tillgång på yngre forskningshandledare (45-54 år)

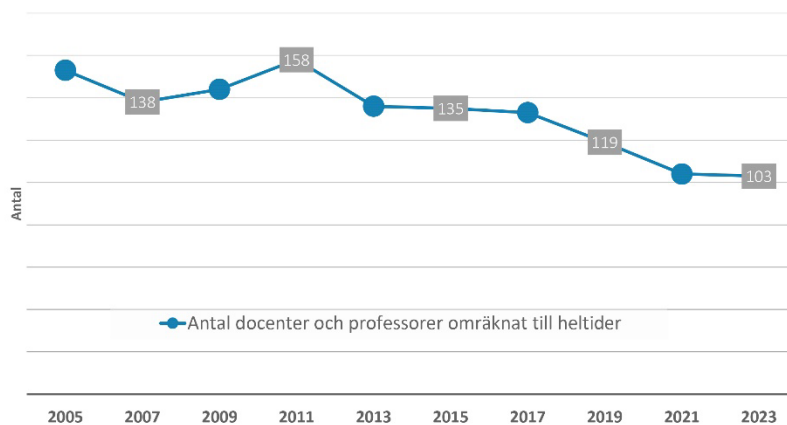

Diagram 16

Antal disputerade per forskningshandledare 2005-2023
Handledare är omräknat till heltidsekvivalenter

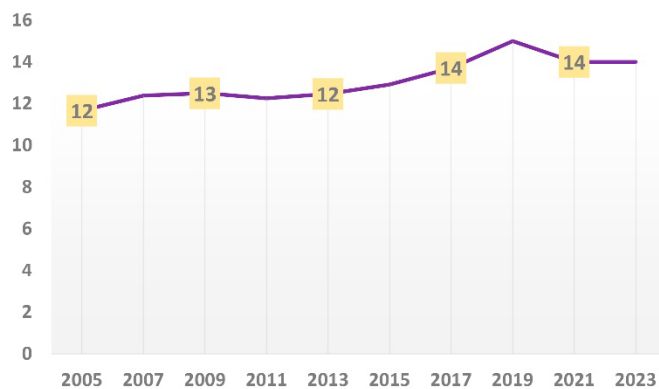
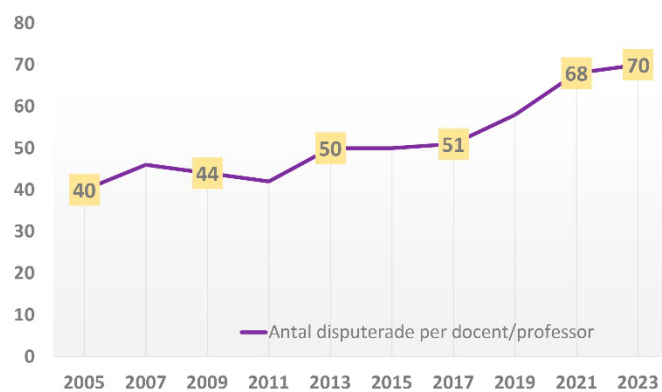

Diagram 17

Antal disputerade per docentkompetenta läkare
(45-54 år)

BILAGA 1. Läkarestatistik (sysselsatta, disputerade och docentkompetenta)

BILAGA 1 Antalet sysselsatta, disputerade och docentkompetenta läkare uppdelat på kön och ålder 2005-2022
Källor: Sos statistikdatabas för hälso- och sjukvårdspersonal, rad 8-11
SCB:s utbildningsregister (UREG)

Rad	År	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
8. Antal sysselsatta leg läkare t o m 69 år		31 811	32 679	33 591	34 388	35 147	35 823	36 676	37 407	38 198	38 910	39 659	40 424	41 031	41 841	41918	42 827	43 845	-	
9. Antal sysselsatta leg läkare 40-69 år		24 574	25 019	25 501	25 817	26 139	26 387	26 826	27 233	27 591	27 821	27 984	28 214	28 361	28 590	28 236	28 587	29 150		
varav manliga		15 366	15 497	15 669	15 696	15 777	15 734	15 863	15 868	15 945	15 857	15 684	15 627	15 476	15 354	14 880	14 866	14 926		
varav kvinnliga		9208	9522	9832	10121	10362	10653	10913	11365	11646	11964	12 300	12 587	12 885	13 236	13 356	13 721	14 224		
13. Antal disputerade läkare t o m 74 år	Källa:SCB:s utbildningsregister		7 900	8 100	8 200	8 400	8 500	8 500	8 600	8 800	8 900	9 000	9 000	9 200	9 200	9 500	9 500	9 600	9 700	9700
14. Antal disputerade läkare, 40-69 år	Källa:SCB	6533	6610	6676	6733	6853	6941	6985	7004	7042	7075	7089	7096	7102	7086	7210	7 282	7 357	7 403	7439
varav manliga		4945	4941	4915	4902	4914	4893	4869	4817	4766	4683	4614	4543	4454	4347	4321	4 268	4 235	4 168	4094
varav kvinnliga		1588	1669	1761	1831	1949	2048	2116	2187	2276	2392	2475	2553	2648	2739	2889	3 014	3 122	3 235	3345
18. Antal disputerade läkare, 50 år	Källa:SCB	250	260	272	240	207	198	207	202	197	183	237	208	191	212	241	230	288	282	262
varav manliga		158	184	190	151	129	129	129	119	130	110	134	123	101	117	136	114	157	140	142
varav kvinnliga		92	76	82	89	78	69	78	83	67	73	103	85	90	95	105	116	131	142	122
22. Medelålder vid disputation	Källa:Universitet och	40,5	40,5	40,5	40	40,5	40,5	40,5	40,0	40,5	40,5	39,5	41,0	41,1						
24. Antal med docentkompetens (heltidsekvivalent)		560	549	539	532	549	557	570	566	565	554	549	537	518	516	499	520	517	519	515
varav manliga		489	477	463	453	457	458	458	450	445	434	423	404	385	378	367	374	372	365	366
varav kvinnliga		71	72	77	79	91	99	112	116	120	126	127	133	133	138	132	146	145	155	149
27. Antal adjungerade professorer						40	37	37	32	49	45	46	42	41	43	44	44	43	45	43
29. Totalt antal med docentkompetens (individer, exkl. pensionärer)		597	587	571	564	742	729	744	716	774	760	757	733	712	700	690	720	717	727	706
31. Antal med docentkomp. 45-54 år, heltidsekvival		152	150	138	145	144	149	158	147	136	126	135	138	133	122	119	117	104	110	103
varav manliga		136	136	118	119	117	117	122	110	101	94	100	100	98	89	86	84	74	77	70
varav kvinnliga		16	14	19	25	27	32	36	37	35	32	35	38	35	33	33	32	31	33	33
35. Totalt antal indiv med docentkomp. 45-54 år		165	162	146	153	153	154	165	152	141	134	142	144	139	127	125	121	108	114	106

BILAGA 2. Offentligt finansierade forskningsmedel 2005–2021

BILAGA 2

Regionernas och högskolesektorns egna utgifter för forskning inom medicin och hälsovetenskap 2005-2022
Samtliga finansieringskällor.
2022 års priser, Mkr
Källa: SCB:s statistikdatabas och publikationen *Forskning och utveckling inom offentlig sektor 2016* (SCB)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Utgifter medicinsk o hälsovetenskaplig forskning, 2022 års priser												
	Högskole-sektorn	Regionerna egna utgift	ALF-anslag	Totala utgifter	Andel av Tot HoS-utgifterna (kol 8)	ALF-anslag per disp läkare ≤74 år (tkr)	Tot forskn. disp läkare (tkr)	Utgifter för HoS Mkr	Andel BNP	Antal ≤74 år disputerade SCB (UREG)	Antal sysselsatta läkare Sos statistikdatabas	HoS utgifter Totalt löpande priser	BNP-deflator basår 2022
2005	7837	2264	2097	12198	3,5%	265	1 544	344581	8,2%	7 900	31 826	238795	69,3
2007	8487	2854	2043	13384	3,7%	249	1 632	365925	8,0%	8 200	33 605	265296	72,5
2009	9645	2698	2131	14474	3,8%	251	1 703	382672	8,8%	8 500	35 158	293127	76,6
2011	10768	2976	2035	15779	3,2%	231	1 793	496808	10,4%	8 800	36 700	388504	78,2
2013	12238	2447	1935	16620	3,2%	225	1 933	522976	10,9%	8 600	38 198	416812	79,7
2015	12750	2405	2014	17169	3,1%	226	1 929	555566	10,8%	8 900	39 659	460009	82,8
2017	13249	2953	2122	18324	3,1%	231	1 992	581420	10,8%	9 200	41 031	498859	85,8
2019	13108	2772	2093	17973	3,0%	220	1 892	609064	10,9%	9 500	41 918	548767	90,1
2021	11688	3036	1878	16602	2,6%	196	1 729	645924	11,1%	9 600	43 845	609107	94,3
												2022 basår	100

I kolumn 9-10 redovisas hälso- och sjukvårdens totala kostnader i Sverige och som andel av BNP. Källa: SCB/nationalräkenskaper
Sysselsättningstatistiken (kolumn 12) omfattar läkare yngre än 70 år. Av dessa arbetar drygt 95% med hälso- och sjukvård.
Uppgift över regionernas och högskolesektorns utgifter för forskning inom medicin och hälsovetenskap beräknas o redovisas bara vartannat år. 2023 års utgifter offentliggörs först i november 2024
Högskolesektorns utgifter finansieras från flera håll, bl.a. från statens ramanslag, Vetenskapsrådet, off och privata forskningsstiftelser, företag och EU-medel
Förutom regioner och högskolorna finns myndigheter, kommuner, lokal FoU-enheter med vissa smärre forskningsutgifter.
Näringslivets utgifter för FoU avs främst läkemedel och medicinskteknisk utrustning fångas inte av ovanstående statistik.
I kolumn 13 och 14 redovisas Ho S-utgifterna i löpande pris samt 2022 års BNP-deflator

BILAGA 3. Källor och metoder

HoS utgifter och andel av BNP

(Bilaga 2. Off. finansierade forskningsmedel, kolumn 9–10)

Källa: SCB

Sök: SCB/Statistikdatabasen/Nationalräkenskaperna/Hälsoräkenskaperna/HoS andel av BNP

Välj ut: Hälso- och sjukvårdens utgifter marknadspris, Procent efter år, 2005- och framåt

(Använd vänster musknapp och ctrl-tangent och markera de två alternativen)

Spara: välj Excel

31 mars varje uppdateras årsserien med nytt års data (15 mån eftersläpning). Senaste års data är preliminär och efter ytterligare ett år sker en slutjustering. Var 5:e år görs kvalitetsrevision av hela serien och vilket leder till smärre justeringar. Det har inte skett någon omdefinition av vad som ingår i Ho S under senare år.

Kontaktperson (2021): Fredrik Nilsson, SCB tel. 010-479 65 07

Offentliga utgifter forskning medicin och hälsovetenskap

Högskolesektorn

(Bilaga 2. Off finansierade forskningsmedel, kolumn 2)

En historisk tidsserie 1981–2011 hittas på <http://stats.oecd.org/>¹. Från denna statistikdatabas har jag lagt in 2005–2009 i statistikbladet bilaga 2. Uppgifterna för åren därefter är hämtade direkt från SCB:s statistikdatabas. År 2011 förändrades ämnesindelningen varför jämförelser med åren före 2011 kan bli något missvisande. Framåt kan vi alltid utgå från **SCB:s**

statistikdatabas och serien uppdateras via länken;

<https://www.statistikdatabasen.scb.se/sq/112994>

Notera att en stor del av högskolesektorns utgifter kommer från andra finansieringskällor än direkta skattemedel. Sådana finansieringskällor kan vara privata företag, privata forskningsstiftelser, forskningsråd, EU-medel med mera

I ovanstående statistik över högskolesektorns utgifter ingår **ALF-anslagen**. Dessa **måste tas bort här**. Numera är de flesta överens om att ALF-medlen i första hand ska redovisas under regionerna.

Kontaktperson (2021): Nils Adriansson, SCB tel.nr. 010-479 42 78

¹ välj vänster menu: Science, technology and patent/ Research and development stat/historical series ---- > Gross Domestic Expenditures on R-D by sector of performance and field of science. I tabellhuvudet ska man välja land (Sweden), sektor (higher education ---- > Medical and health sciences).

ALF-anlagen och regionernas forskningsutgifter

(Bilaga 2, Off finansierade forskningsmedel, kolumn 3-4)

ALF-anlagen och regionernas forskningsutgifter hittar man enklast via följande länk;

<https://www.statistikdatabasen.scb.se/sq/112992>

Vi har anledning att särredovisa de statliga ALF-anlagen eftersom dessa riktas till den kliniska forskning och utveckling som regionerna ansvarar för. ALF-medlen finansierar ca 46 % (2019) av regionernas FoU och anslagsutvecklingen är av centralt intresse för kliniskt forskande läkare.

I länken ovan redovisas även regionernas *totala* forskningsutgifter 2011–2021. Eftersom vi har intresse av att följa regionerna egna forskningssatsningar exkl. ALF-anslag måste vi dra bort dessa från forskningsutgifterna och i stället särredovisa dem. ALF-anlagen för åren 2007 – 2009 har jag hämtat från en annan tabell; *Offentliga sektorns utgifter för egen FoU efter sektor, finansieringskälla och vartannat år (SCB)*

The screenshot shows a web browser window with the URL https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_UF_UF0301_UF0301O/FoUOffin/table/tableViewLayout1/. The interface includes buttons for 'Visa tabellen' and 'Om tabellen', and dropdown menus for 'Ändra och beräkna', 'Spara tabell som', and 'Tabell - Layout 1'. There are also links for 'Tabellinställningar' and 'Spara sökningen'. The table below shows research expenditures for Sweden (Sverige - ALF-medel) from 2007 to 2019.

	2007	2009	2011	2013	2015	2017	2019
Regioner							
Sverige - ALF-medel	1 481	1 633	1 591	1 542	1 668	1 821	1 886

Kontaktperson (2021): Nils Adriansson, SCB tel.nr. 010-479 42 78

Omräkning till 2022 års priser

Alla tidsserier över hälso- och sjukvårdens respektive forskningens utgifter är omräknade till 2020 års penningvärde med hjälp av den s.k. BNP-deflatorn. Enligt SCB bör man i dessa sammanhang använda BNP-deflatorn eftersom den avspeglar penningvärdessförändringar inom hela ekonomin från produktionssidan. Att använda konsumentprisindex (KPI) som bygger på en definierad varukorg anses mindre rättvisande även om båda dessa mått över penningvärdeförändringen följs nära åt. BNP-deflatorn beräknas enligt formeln $BNP \text{ i löpande pris} / \text{real BNP} * 100$. Uppgifter över löpande och reala BNP-mått finner vi i SCB:s statistikdatabas enligt följande

<https://www.statistikdatabasen.scb.se/sq/116898>.

Antal sysselsatta läkare (Bilaga 1, Läkarsstatistik, rad 1–4)

Hämtas från Sos statistikdatabas över sjukvårdspersonal som bygger på SCB:s yrkesregister. Databasen hos Sos uppdateras med 21 månaders eftersläpning vilket betyder att till exempel 2021 års sysselsättningsstatistik publiceras först 15 sept. 2023. Vill vi ha något snabbare uppdatering får man kontakta SCB direkt. Några namn att kontakta är Susann Gullberg-Brännström (tel. 010 479 66 61) och Linn Eriksson (tel. 010 479 61 34). Nedan framgår det urval som "SLS statistikfakta" bygger på.

The screenshot shows the Sos Statistikdatabas web application. The page title is "Statistikdatabas för hälso- och sjukvårdspersonal". It includes a "Hjälp" link and a paragraph explaining the data source and scope. Below this, there is an "Information om specialistsjuksköterskor" section. The main part of the page is a selection interface with the following options:

- *Tidserie:**
 - Specialistsjuksköterskor 1995-2015
 - Specialistsjuksköterskor 2016-
 - Läkare med specialistbevis 1995-
 - Tandläkare med specialistbevis 1995-
 - Legitimationsyrken i hälso- och sjukvården 1995-
- *Mått:**
 - Antal
 - Antal per 100 000 invånare
- *Legitimationsyrken: 1 st av 28**
 - ☐ Barnmorska
 - ☐ Biomedicinska analytiker
 - ☐ Dietist
 - ☐ Fysioterapeut
 - ☐ Kiropraktor
 - ☐ Logoped
 - ☒ Läkare
 - ☐ Läkare, examinerade utan legitimation
 - ☐ Naprapat
- *Län: 1 st av 22**
 - Riket
 - Stockholms län
 - Uppsala län
 - Södermanlands län
 - Östergötlands län
 - Jönköpings län
 - Kronobergs län
 - Kalmar län
 - Gotlands län
 - Blekinge län
- *Sjukvårdsregioner: 0 st av 6**
 - Stockholm
 - Sydöstra
 - Södra
 - Västsvenska
 - Uppsala/Örebro
 - Norra
- *Regi: 1 st av 4**
- *Ålder: 9 st av 10**
- *Kön: 1 st av 4**
- *År: 14 st av 24**

The interface also includes buttons for "välj alla" and "ta bort alla" for each category. The bottom of the page shows a Windows taskbar with the date 2021-02-09.

OBS! Åldersgruppen 65 – 69 år ska med även om det inte framgår av skärmdump nedan.

I de tre statistikserier som hämtas från Sos statistikdatabas ingår en tidsserie för åldersgruppen 40–69 år. Denna serie är intressant för att bedöma *utvecklingen* av andelen forskarutbildade bland yrkesverksamma läkare. Skulle vi ta med yngre åldersgrupper erhålls en skev bild eftersom intaget till läkarutbildningen har tredubblats under de senaste 20 åren och de unga ännu är långt ifrån färdiga med sina doktorandstudier. Medelåldern bland nydisputerade ligger stadigt runt 41 år.

En tredje tidsserie i SLS databas beskriver andelen sysselsatta kvinnliga läkare 40–69 år som är forskarutbildade. Utvecklingen av forskarutbildade uppdelat på kön är intressant eftersom det sedan från sent 1990-tal skett en rejäl omsvängning mot allt fler kvinnliga läkare i Sverige.

Antal disputerade läkare

(Bilaga 1, Läkarsstatistik, rad 7–14)

De åldersgrupper vi följer är:

1. Alla med läkarexamen upp till 74 år
2. Alla med läkarexamen i åldersgruppen 40–69 år
3. Alla 50-åringar.

Antalet disputerade inom dessa grupper ger oss en bild av hur stor andel av de yrkesverksamma läkarna som är forskarutbildade. Statistiken hämtas från SCB:s Universitets- och högskoleregister (UREG).

Förutom att exkludera de som med ålderns rätt knappast arbetar längre har vi även i nr 2 ovan även valt att exkludera dem som ännu inte nått "disputationsålder". Medelåldern bland nydisputerade läkare ligger stabilt runt 41 år.

För att få en snabb indikation på om fler eller färre fullföljer en forskarutbildning har vi även valt att följa disputationsfrekvensen bland våra 50-åriga läkare. Genom att begränsa oss till en årskull torde en förändring synas tydligare än om man får ett uppdaterat rullande genomsnitt från 30 årskullar.

I alla tre tidserierna har vi även valt att få dessa uppdelat på kön då vi vet att stora förändringar sker och att en allt större andel av våra läkare är kvinnor.

SCB har tagit fram ovanstående årsserier på beställning mars 2021.

Tomas Westling, tomas.westling@scb.se, är vår kontaktperson. Han har erbjudit sig att uppdatera med nya års data gratis kommande år.

Antal erfarna forskningshandledare (docentkompetenta)

(Bilaga 1, Läkarstatistik. rad 18–28)

Tidsserien syftar till att beskriva tillgången på erfarna forskningshandledare inom medicin utvecklats sedan år 2005.

Som erfarna forskningshandledare inom medicin räknar vi landets docenter och professorer med genomgången läkarutbildning (läkarexamen). Statistiken visar **antalet individer** respektive **helårsekvivalenter** över alla som uppbär lön (i oktober). Pensionerade docenter och professorer ingår inte. Det är dock ganska vanligt att professorerna fortsätter att jobba efter pensionering (senast vid 69 års ålder). De får dock inte längre vara huvudhandledare. Bland de yrkesverksamma efter 69 år har här dragits en gräns vid t o m 70 år.

Följande tjänstebenämningar ingår i populationen:

TjbKod	TjbText
16820	Docent
29951	Gästlärare/professor
29955	Gästprofessor
29957	Gästprofessor/överläkare
63820	Professor
63825	Professor adjungerad
63830	Professor bitr
63833	Professor, biträdande, adjungerad
63837	Professor/biträdande överläkare
63839	Prof/Speciäläk bef ulekt speciäläk
63840	Professor I
63841	Professor II
63842	Professor III
63850	Prof/distriktsläkare
63865	Professor, gäst
63866	Professor, kallad
63870	Professor/sjukhuskemist
63874	Professor/specialistläkare
63875	Professor/överläkare
63885	Professor, befordrad universitetslektor
63886	Professor/överläkare, befordrad universitetslektor/överläkare
63892	Professor med klinisk tjänstgöring
88605	Universitetslektor/Docent/Prefekt
88682	Universitetslektor/docent

För att få en indikation på hur tillgången på forskningshandledare kommer utvecklas i framtiden har vi valt att även redovisa **ålderskategorin 45–54 år**. En ogynnsam utveckling i denna grupp talar för färre handledningstimmar/doktorand under kommande år. Särskilt gäller detta om antalet doktorander samtidigt fortsätter att öka. En gynnsam utveckling antalet forskningshandledare 45–54 år talar för att kommande års doktorander får tillgång till ökade handledningsresurser.

Ovanstående urval kräver särskild körning av SCB. Till vår hjälp har vi haft Angelina Nyström med flera som arbetar på Avdelningen för befolkning och välfärd. Angelina har erbjudit sig att göra om körningen kommande år utan ytterligare fakturering.

Kontaktperson: Angelina.nystrom@scb.se tel.nr. 010-4796829

Svenska
Läkaresällskapet

Svenska Läkaresällskapet **ADRESS** Klara Östra Kyrkogata 10, Box 738, 101 35 Stockholm
TELEFON 08-440 88 60 **E-POST** sls@sls.se **WEBB** www.sls.se